

31

Ministerie van Defensie
Militaire Inlichtingen- en
Veiligheidsdienst
Kabinet van de Directeur

Bezoekadres:
Frederikkazerne, Gebouw 32
van der Burchlaan 31
Postadres:
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Steller:

*Uitgereikt in
CVIN 18-6-04*

AB.
Defensie

*04946 7127
28-6-04*

Behandeld
Vastgesteld
Datum vaststelling 18-06-2004
Termijn
Aantal blz. + bijl. 1
Exemplaarnummer 6 van 7

Aan Vz en leden CVIN

Datum 18 juni 2004
Ons kenmerk KAB2004006
Onderwerp Dreigingsinschatting NL krijgsmacht

Hierbij bied ik U de CVIN-bijdrage van de MIVD aan met betrekking tot de dreigingsinschatting van operaties waaraan de Nederlandse krijgsmacht deelneemt.

Directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst

B. Dedden
Generaal-majoor

Bijlage: Eén

Bij beantwoording datum, ons kenmerk en onderwerp vermelden.

18 juni 2004

Dreigingsinschatting operaties Nederlandse krijgsmacht

IRAK

Politieke ontwikkelingen

Met de benoeming van de *Iraqi Interim Government* (IIG) zijn de politieke posities op nationaal politiek niveau voor de post-30 juni-periode ingevuld. De interim-regering lijkt een redelijke afspiegeling van de etnisch-religieuze machtsverhoudingen in het land. Van de tien topfuncties (premier, (vice)-presidentschap, machtsministeries) zijn er vier door shi'ieten, drie door sunnieten en drie door Koerden bezet. Ook binnen deze groepen is de politieke balans zorgvuldig bewaard: zo is onder de vier shi'ieten een SCIRI-lid, een Da'awa-lid, een lid van het *Iraqi National Accord* (INA) en een partijloze.

Ondanks de ogenschijnlijk evenredige postenverdeling, lijken de shi'ieten – en dan met name de religieuze stroming – er iets bekaaid af te komen als ook de rest van de ministersposten hierbij wordt betrokken. Of dit opzet is van de andere partijen, of dat SCIRI en Da'awa zelf zich bewust enigszins distantiëren, is voornamelijk niet duidelijk. Feit is dat het dossier "veiligheid" goeddeels in handen is gekomen van seculier ingestelde personen, o.a. met een tribale achtergrond. De driehoek Allawi (premier) – Naqib (Binnenlandse Zaken) – Sha'alan (Defensie) vormt hier de kern. Overigens blijkt uit een Coalitie-document (Amerikaans) dat het Iraakse leger en het ICDC onder directe operationele controle van de Coalitie komen, terwijl de Iraakse politie en grenstroepen door het Iraakse ministerie van Binnenlandse Zaken aangestuurd zullen worden.

Het nu geformuleerde Aanhangsel (toegevoegd aan de interim-grondwet) behelst de taken en verantwoordelijkheden van de diverse regeringsinstanties. De premier en zijn ministers bepalen het beleid van de regering, maar de president heeft niet alleen een ceremoniële taak. Samen met de twee vice-presidenten moet hij (unaniem) instemmen met de beleidsmaatregelen vooraleer deze uitgevoerd kunnen worden. De Nationale Interim-Raad – die volgens planning op korte termijn door een nationale conferentie wordt gekozen – kan deze maatregelen ook tegenhouden met tweederde meerderheid.

De prominente shi'ietische geestelijke Ali al-Sistani heeft ondanks zijn voorzichtige goedkeuring van de IIG, tevens zijn onvrede heeft geuit over het feit dat de IIG niet door directe verkiezingen tot stand is gekomen. Met zijn goedkeuring houdt Sistani vast aan zijn streven rust en eensgezindheid te behouden om het overgangsproces soepel te laten verlopen naar de parlementsverkiezingen in 2005. Aanvullend heeft Sistani de IIG een aantal in zijn ogen vereiste taken gegeven, waaronder het realiseren van een resolutie van de Verenigde Naties (VN) die Irak volledige soevereiniteit geeft, het verbeteren van de veiligheidssituatie, het leveren van basisvoorzieningen en het voorbereiden van de verkiezingen voor 2005.

Een eerste aanzet tot de verkiezingen is met de door een VN-team recent aangestelde Iraakse Verkiezings-Commissie (IVC) gegeven. De IVC heeft de zware taak de verkiezingen die in januari 2005 zijn gepland, voor te bereiden. Ondanks de mogelijke keuze voor het proportionele kiesstelsel is voornamelijk niet duidelijk op welke wijze een volkstelling zal worden gehouden. Dit zal mede afhankelijk zijn van de veiligheidssituatie in Irak. Het grote risico bestaat dat de verkiezingsvoorbereidingen een nieuw doelwit vormen voor radicale elementen die het politieke wederopbouwproces willen frustreren. Het is aannemelijk dat de slechte veiligheidssituatie zal leiden tot organisatorische en logistieke vertragingen, waardoor het onmogelijk wordt geloofwaardige verkiezingen binnen het krappe tijdschema van acht maanden te organiseren. Illustratief in dit verband is de uitspraak van Iyad Allawi – vlak voor zijn benoeming tot premier – dat vanwege voornoemde problemen de verkiezingen met minstens een half jaar zullen moeten worden uitgesteld.

In Muthanna is de *Coalition Provisional Authority* (CPA) eind mei begonnen met de afbouw van de organisatie, opdat na 20 juni de meerderheid van het CPA-personeel zal zijn vertrokken. Aangezien er geen sprake is van een opvolging gaat kennis verloren en zullen de per 1 juli bemande vier regionale kantoren die o.a. de Amerikaanse financiële steun beheren met een achterstand beginnen. Voor

Muthanna betekent dit dat de toegezegde financiële steun (USD 306 miljoen) ook niet na 30 juni spoedig zal arriveren. Voorts vinden in juni de laatste de gemeenteraadsverkiezingen in de provincie plaats. Indien de verkiezingen in Rumaytha voor 30 juni succesvol verlopen, is er nog altijd de onopgeloste impasse binnen de provinciale raad en de politieke ambities van de mogelijk terugkerende sjeik Sami (voormalig gouverneur en voormalig interim-minister), die de relatieve politieke stabiliteit op – korte – termijn kunnen doen wankelen.

Veiligheidssituatie

Het verzet in Irak tegen de *Multi National Forces in Iraq* (MNFI)¹ en hiermee samenwerkende (Irakse) organisaties blijft actief en wordt gevoerd door personen met verschillende doelen en achtergronden. Het totaalbeeld van aantallen incidenten gemeten over geheel Irak is niet geheel representatief voor de verschillende regio's in Irak en kan dus op regionaal niveau grote verschillen te zien geven.

In zuid-Irak staan de aantallen incidenten duidelijk onder invloed van de activiteiten van de Muqtada al-Sadr Milities (MM). Na de piek in het aantal incidenten begin april 2004 werd gedurende de rest van de maand april een daling in het aantal incidenten gesignaleerd. Dit was echter van korte duur en eind april / begin mei was er opnieuw een stijging in het aantal incidenten te zien. Dit is voor een belangrijk deel op het conto te schrijven van de MM. In de provincie Muthanna werden in deze actieve periodes van de MM een bovengemiddeld aantal anticoalitie-incidenten gemeld. Hoewel de activiteiten van de MM in de tweede helft van de maand mei afnamen, is het totaal aantal incidenten in Irak niet meer tot het niveau gedaald van voor de revolutie van de stokebrand Muqtada al-Sadr in april 2004.

De veiligheidssituatie in zuid-Irak wordt ook de komende tijd beïnvloed door ontwikkelingen aangaande Muqtada al-Sadr. Het begin juni door Muqtada al-Sadr en Iraakse (sh'ietische) autoriteiten overeengekomen staakt-het-vuren, waardoor zowel de MM als de MNFI zich uit Najaf en Kufa zouden terugtrekken, houdt tot op heden stand. De veiligheidssituatie in het operatiegebied van de *Multi National Division Central South* (MNDCS), waarin de steden Najaf en Kufa gelegen zijn, is op dit moment stabiel dan ten opzichte van de situatie van enkele weken geleden.

In het operatiegebied van de *Multi National Division South East* (MNDSE) is de veiligheidssituatie, en vooral de situatie betrekking hebbend op vijandelijkheden door de MM jegens de MNFI, de afgelopen weken relatief stabiel gebleven. Hoewel het geweld vanuit de aanhang van Muqtada al-Sadr gedurende de laatste weken van de maand mei is afgenomen, vinden in het operatiegebied van de MNDSE nog wel enige aanslagen per dag plaats die toegeschreven kunnen worden aan deze aanhang.

Ondanks dat het staakt-het-vuren tot nu toe lijkt stand te houden, is het prematuur om van een daadwerkelijk einde van vijandelijkheden tussen MM en MNFI te spreken. Elders in Irak, en dan met name in Bagdad, worden nog vijandelijkheden tussen MM en MNFI waargenomen. Ook door de nog niet volledige terugtrekking van MM uit Najaf en Kufa kan een toekomstig oplaaien van geweld niet worden uitgesloten. Het is wel mogelijk dat Muqtada al-Sadr deze periode gebruikt om tijd te winnen tot na de bestuursoverdracht om daarna een gunstiger onderhandelingspositie te verwerven. Al-Sadr kan deze relatieve rust tevens gebruiken om zijn milities te hergroeperen en te bevoorraden. Gezien de nog immer gemelde gevechtsvoorbereidende activiteiten en de aanwezigheid van MM strijders in Najaf en Kufa lijkt Muqtada al-Sadr zich momenteel niet volledig in te zetten voor of gerust te zijn op een vreedzame oplossing.

Het is nog onduidelijk hoe en in welke mate de Sadr-aanhangers zullen reageren op toekomstige ontwikkelingen, zoals een verdere (gewelddadige) ontmanteling van de MM en uitschakeling van hun voorman Muqtada al-Sadr. Er moet rekening mee worden gehouden dat dergelijke ontwikkelingen anticoalitie-activiteiten tot gevolg kunnen hebben. Dit zal in eerste instantie en in ernstige mate tot

¹ Voorheen gerapporteerd als zijnde coalitietroepen (CT) of *Stabilisation Force in Iraq* (SFIR)

uiting komen in het gebied van de MNDCS, maar ook zijn weerslag hebben op de veiligheidssituatie in het gebied van verantwoordelijkheid van de MNDSE.

De hierboven beschreven ontwikkelingen op veiligheidsgebied in zuid-Irak spelen zich af tegen de achtergrond van de vanaf mei 2004 geconstateerde en nog immer aanhoudende stijgende lijn van aanslagen in Bagdad en omgeving. Anticoalitie elementen richten zich in toenemende mate op deze stad. Anticoalitie strijders vanuit andere delen van Irak zouden naar Bagdad en omgeving zijn getrokken om aldaar aanslagen te plegen. Het gaat hier dan vooral om strijders uit steden die gelegen zijn in de 'sunnitische driehoek' en zogenoemde buitenlandse strijders. Naast de activiteiten van anticoalitie groeperingen, zoals voormalig regime aanhangers of buitenlandse strijders, droegen (en dragen) ook de vijandelijkheden vanuit de aanhang van Muqtada al-Sadr bij aan de stijgende incidentenaantallen in Bagdad.

De mogelijk toekomstige doelwitten in geheel Irak zijn in de komende periode niet anders dan voorheen. Naast MNFI-personeel en locaties zijn de Iraakse veiligheidsorganisaties, leden van de IIG, lokale of regionale autoriteiten en belangrijke (economische) infrastructuur nog steeds het doelwit van elementen die de wederopbouw van Irak willen hinderen. Een verdere toename van gewelddadigheden en aanslagen tegen personen en organisaties die zich inzetten voor de wederopbouw van Irak gedurende de komende weken voor, tijdens en nog enige tijd na de bestuursoverdracht op 30 juni is waarschijnlijk.

AFGHANISTAN

In de veiligheidssituatie in Kabul hebben zich de laatste weken geen wezenlijke veranderingen voorgedaan. Wel is er sprake geweest van beschieting van ISAF-voertuigen, bijvoorbeeld op 23 mei jl., toen zo'n beschieting aan één Noorse militair het leven heeft gekost. Op 15 juni jl. is een 107-mm raket in de nabijheid van het hoofdkwartier van ISAF ingeslagen en ontploft. Hierbij is een Afghaan lichtgewond geraakt.

De Opposing Militant Forces (OMF) worden buiten Kabul nog altijd actiever. De maand mei 2004 was op dit gebied de meest onrustige sinds de verdrijving van het Taliban-regime. De meeste aanslagen en gewelddadigheden vinden nog steeds plaats in het zuiden en het oosten van het land, waar zich ook de grootste concentratie Pashtun bevindt. De laatste tijd vinden echter ook in het relatief veilige westen en noorden van het land meer aanslagen plaats. Voor wat betreft het doelwit van de aanslagen blijkt dat een ongeveer gelijk aantal acties wordt uitgevoerd tegen coalitie-eenheden, eenheden behorende tot de AMF (Afghanistan Military Forces) en ANA (Afghan National Army), en tegen non-combattanten. Een klein aantal incidenten wordt veroorzaakt door de onderlinge strijd tussen verschillende facties.

De wijze van optreden van het OMF lijkt de laatste tijd te zijn veranderd. Waar er eerst 'hit and run' acties door kleine groepjes strijders werden uitgevoerd, opereren de strijders nu, soms zelfs tijdens daglicht, steeds vaker in grotere groepen (soms tot wel 150 tot 200 man). De acties duren soms wel enkele uren, waarbij vaak van hinderlagen gebruik wordt gemaakt. Deze agressievere wijze van optreden gaat vaak gepaard met een groter aantal slachtoffers aan de kant van de OMF.

In de ochtend van 16 juni jl. vond er een aanslag met een op afstand bedienbaar explosief plaats op een voertuig van het Duitse PRT op de doorgaande weg, nabij een lokale markt, in Konduz. Bij de aanslag kwamen vier Afghanen, de chauffeur van het voertuig, twee kinderen en een oudere man om

het leven. Een derde kind raakte bij de aanslag gewond en is overgebracht naar het ziekenhuis in Konduz. Het feit dat de aanslag met een op afstand bedienbaar explosief, op een veel door het PRT gebruikte route net buiten het kamp plaatsvond, doet vermoeden dat het een bewuste aanslag op het Duitse PRT betreft. Het zou daarmee de eerste gerichte aanslag op het Duitse PRT betreffen.

De afgelopen maanden hebben verschillende incidenten in het verantwoordelijkheidsgebied van het Duitse PRT plaatsgevonden. Het grootste incident was de aanslag op de Chinese wegebouwers op 10 juni jl. op 36 km ten zuiden van de provinciehoofdstad Konduz bij Jalaw Gir in het zuidelijke Aliabad-district en enkele kilometers ten noorden van de provincie Baghlan waarbij in ieder geval 12 personen om het leven kwamen.

Eerdere aanslagen met explosieven op voertuigen vonden plaats op 9 maart, 26 mei en 10 juni jl., alle op de weg van Konduz naar Taloqan. De aanslagen waar gericht op voertuigen van de VN, het IOM en een niet nader bekende NGO. In de provincie Badakhshan hebben verschillende incidenten plaatsgevonden, die hoofdzakelijk met de georganiseerde misdaad (drugs) in verband werden gebracht.

Op 2 juni jl. vond een aanslag plaats in de provincie Badghis in het noordwesten van Afghanistan. Hierbij kwamen waarbij drie buitenlanders en twee Afghanen van Artsen Zonder Grenzen om het leven

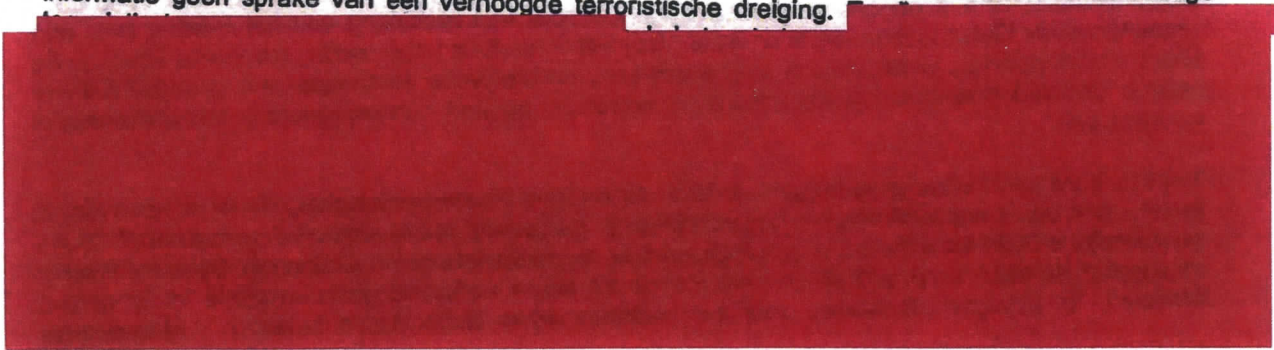
Alhoewel er sprake is van een toename van het aantal incidenten in Noord-Afghanistan, valt geen conclusie te trekken over een mogelijke gecoördineerde opzet van de OMF om de situatie in het Noorden te destabiliseren. Wel heeft de toename van het aantal incidenten tot gevolg dat in de noordelijke provincies de onzekerheid voor buitenlanders toeneemt. Een teken van deze onzekerheid is het opschorten van werkzaamheden door verschillende internationale organisaties en NGO's in de afgelopen weken naar aanleiding van de verschillende aanslagen.

Het normbeeld betreffende de ISAF AOR is ongewijzigd. De mogelijkheid van de inzet van kleinkaliberwapens en RPG's werd al langere tijd onderkend vanwege de wijde verspreiding van deze wapens onder alle in Afghanistan vertegenwoordigde groeperingen. Er dient verder onverminderd rekening te worden gehouden met raketbeschietingen vanaf de rand van het gebied van verantwoordelijkheid van KMNB. Daarbij zijn bovenal ISAF-compounds het doelwit. Ook worden er nog altijd pogingen ondernomen om ISAF-voertuigen aan te vallen met behulp van IED's (*Improvised Explosive Devices*), die langs druk bereden ISAF-routes worden ingegraven en van enige afstand tot ontploffing worden gebracht op het moment dat een voertuig passeert.

Het AH64D/Apache-helicopterdetachement dient tijdens vluchten rekening te blijven houden met de mogelijkheid van de inzet van KKW-wapens tegen de helicopters. Ook de aanwezigheid van AAA-systemen en MANPADS is reden voor waakzaamheid. Tijdens het verblijf aan de grond op Kabul International Airport bestaat er een beperkt risico van beschieting van het complex met raketten, voornamelijk uit noordoostelijke richting.

BOSNIË-HERZEGOVINA

Hoewel met aanslagen altijd rekening dient te worden gehouden, is er op basis van de huidige informatie geen sprake van een verhoogde terroristische dreiging.

In het geval van terroristische acties op de Balkan zal de Amerikaanse presentie waarschijnlijk als primair doel worden gezien, waarbij het niet valt uit te sluiten dat (gecoloceerd) Nederlands personeel slachtoffer zou kunnen worden. De terroristische dreiging in Bosnië-Herzegovina en Kosovo, waar Nederlandse militairen werkzaam zijn op het hoofdkwartier van KFOR, wordt onveranderd als LAAG tot MATIG ingeschat. Voor Macedonië, waar Nederlandse eenheden (KMar) en politiepersoneel actief zijn binnen de EU-politiemissie Proxima, wordt deze nog steeds als LAAG ingeschaald. Hoewel tot op heden geen aanslagen of andere tegen SFOR gerichte gewelddadige acties hebben plaatsgevonden, zou de dreiging door ontwikkelingen op de Balkan (zoals de aanhouding van een prominente vermeende oorlogsmisdadiger -PIFWC- als Mladic), of elders in de wereld (met name het Midden-Oosten), kunnen oplopen.

Aangenomen wordt dat de zoekacties in Pale en omgeving van april en juni jl. waren bedoeld om de voormalige Bosnisch-Servische leider Radovan Karadzic onder druk te zetten en in kaart te brengen welke (Bosnisch-) Servische en Montenegrijnse structuren reageren op dergelijke operaties. Er zijn indicaties dat Amerikaanse en Britse SFOR-componenten in toenemende mate voorbereidingen treffen voor een spoedige aanhouding van Karadzic. Ondanks herhaaldelijke steunbetulgingen van Bosnische Serviërs aan het adres van hun voormalige leider is het onwaarschijnlijk dat de spanning ingrijpend zou oplopen indien SFOR-eenheden erin zouden slagen Karadzic te arresteren.

KOSOVO

Na de inter-etnische onlusten in Kosovo van medio maart jl. is de situatie in de Servische provincie enigszins gestabiliseerd, maar geldt deze onverminderd als fragiel. UNMIK en KFOR hebben politieke druk uitgeoefend op de etnisch-Albanese politieke leiding, waarbij een herenakkoord zou zijn gesloten met invloedrijke Kosovo-Albanese leiders. Hierbij zou zijn overeengekomen dat voorlopig géén grootschalige demonstraties zullen worden georganiseerd door de etnische Albanen, dit om de (relatieve) rust in de provincie te laten terugkeren.

Dat neemt niet weg dat de politieke betrekkingen tussen de internationale presentie en de etnisch-Albanese leiding door de recente ontwikkelingen verslechterd zijn. Volgens hen is UNMIK verantwoordelijk voor de frustratie onder de etnisch-Albanese bevolking die de aanleiding zou hebben gegeven tot de uitbarsting van geweld. De onlusten hebben echter aangetoond dat ondergrondse etnisch-Albanese structuren nog steeds in staat zijn om in korte tijd hun netwerken te mobiliseren. Zonder enige twijfel komen deze netwerken in belangrijke mate overeen met de ten tijde van de strijd tegen de Serviërs gevestigde UCK-structuren.

Het gevaar dat (kleinschalige) incidenten in Kosovo automatisch een etnische lading krijgen, blijft aanwezig. Tegen deze achtergrond zullen UNMIK en KFOR ervoor moeten waken dat hun reactie op nieuwe incidenten door één van beide bevolkingsgroepen als partijdig kan worden uitgelegd. In dergelijke gevallen bestaat de kans dat demonstraties en/of aanslagen zich (direct) zullen richten tegen de internationale presentie.

ISRAËL/UNTSO

De situatie op zowel de Golan Hoogte als in Libanon is relatief stabiel. Met UNDOF/UNTSO in de rol van supervisor zetten alle betrokken partijen zich in om zoveel mogelijk de rust te bewaren rond de Golan Hoogte. Er zijn geen concrete aanwijzingen voor een hervatting van het overleg over een regeling van de Golan tussen Israël en Syrië. Voor Israël heeft de terugtrekking (voor eind 2005) uit de Gaza Strook prioriteit, waaraan ook haar beleid t.a.v. de westelijke Jordaanoever is gekoppeld. Syrië neemt, ondanks positieve intentie-uitspraken, onder de huidige omstandigheden een afwachtende houding aan.

In het Libanees-Israëliëse grensgebied, i.h.b. de enclave Shebaa-boerderijen die door Israël wordt bezet, voert de Libanese Hezbollah op gezette tijden incidentele acties tegen IDF-eenheden uit. Zoals gebruikelijk leidt dit tot Israëliëse vergeldingsacties op Hezbollahdoelen in Libanon. Syrië dat invloed op Hezbollah heeft, kan gezien het risico voor de eigen veiligheid geen escalatie in dit gebied toestaan. Er zijn geen indicaties voor een expliciet tegen Nederlandse belangen / Nederlandse

UNTSO-waarnemers gerichte dreiging.

MOLDAVIË

De in de deelrepubliek Trans-Dnjestrië aanwezige grote voorraden Russische wapens en munitie vinden nog steeds hun weg naar de illegale wapenhandel en vanuit daar mogelijk naar allerlei criminele en terroristische groeperingen. Ondanks allerlei internationale afspraken over een toekomstige terugtrekking van Russische roepen en materieel, verloopt dit proces nog steeds uiterst traag. Er is op de korte termijn nog steeds geen zicht op een oplossing voor het probleem met betrekking tot de uiteindelijke status van Trans-Dnjestrië. Veel zal daarbij afhangen van een gezamenlijke aanpak van de Russische Federatie en de Europese Unie.

NEDERLANDSE ANTILLEN EN ARUBA

De dreiging op het gebied van subversie, sabotage en terrorisme tegen Nederlandse en Amerikaanse militairen wordt vooralsnog als laag ingeschat. Hoewel op de eilanden veel illegale Arabieren aanwezig zijn en er sprake zou zijn van diverse connecties met terroristische organisaties, zijn er nog geen aanwijzingen dat aanslagen worden gepland.

Bedreigingen door criminelen aan het adres van militairen vanwege hun rol bij drugsbestrijding komen slechts zelden voor.

De politieke ontwikkelingen in Venezuela en in het bijzonder het voor 15 augustus 2004 vastgestelde terugroepingsreferendum tegen president Chávez hebben vooralsnog geen consequenties voor de Nederlandse Antillen en Aruba. Er moet echter rond die datum rekening worden gehouden met onrust in Venezuela. Dit zou kunnen leiden tot het tijdelijk uitwijken van Venezolanen naar de eilanden. Er zijn geen aanwijzingen die duiden op mogelijke risico's voor de stabiliteit op de eilanden of voor een verslechtering van de relaties van de NAA met Venezuela.